

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фермерське Видавниче Товариство, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничим Домі, на розі вулиць Пritchard і Mcgregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непоміщені в газеті рукописи не повертаються, хіба що дописувач вказав зазначити, що бажає зворотного рукопису на случай його непоміщення та залучити поштовою стемпелю на його пересилку.

ЩЕ ОДИН ОБМАНЕЦЬ МИРУ.

На 23. серпня в німецькому парламенті в Берліні відбулася 25-та сесія Міжпарламентарної Унії. Це в так званій парламенті. Існує ота Міжпарламентарна Унія вже 40 років. Ще перед 20 роками, за часів розквіту імперіалізму, відкривав сесію тієї самої унії кайзерівський міністер князь Бюлов, а прийняв кронпринц Фридріх Вільгельм. Сьогодні по 20 років місце князя Бюлова й кронпринца Вільгельма займає німецький соціал-демократичний канцлер Міллер, витягнувши делегатів буржуазних парламентів, учасників тієї 25-ї сесії Міжпарламентарної Унії. З 36 імперіалістичних держав прибуло 500 парламентарних послів — самих політичних твердолобів, міністрів, канцлерів, президентів. Як-ж завдання тієї Міжпарламентарної Унії, унії — що вже проіснувала 40 років? Пробити своєрідної сесії унії проф. Шкінг у своїй приватній інавгураційній промові сказав:

"Завдання Міжпарламентарної Унії в співпраці над здійсненням мирних ідей і поборенням анархії, що панує у відносинах між державами. Від минулої доби, доби наполеонових конфліктів і збройним переходом світ до нової доби, в якій починається реалізація мирних ідей шляхом переговорів про обмеження зброєв, праці роз'яснень трибуналі і загальних мирних умов". Те саме й підкреслює німецький канцлер Міллер. Та не лише він — всі промови отих делегатів унії, представників імперіалістичних держав оберталися коло тієї осі — миру. Так наче-б вміне й на не тільки скликали сесію Міжпарламентарної Унії. Говорять, про мир ті самі, що переводять озброєння зара.

Німецькі соціал-демократичні парламентарії ухвалюють будову нових воєнних панцирників; англійські делегати голосять в англійському парламенті за збільшення воєнних літаків і флотів; американські представники у своїй парламентській виринку будову нових 36 воєнних кораблів — і всі оті делегати, це представники саме тих імперіалістичних держав, які зброєю зарази і такі вже ведуть війну, мурдують працюючих по цілому світі. Їхнім дальнішим зброєв та мурдуванням мільйонів працюючих зовсім не шкодить ота 25-та з ряду сесій Міжпарламентарної Унії, яка вже існує 40 років і стільки то років її представники провадять більші то менші кроваві війни. До Ліги Націй, пакту Келлога дописали це оту Міжпарламентарну Унію, а матимем трох поважних веселіх небезпечних обманців мира.

БЕЗРОБІТТЯ.

Безробіття — це одне з найважливіших питань дня. Воно охопило зарав всі країни світу. За причину зростаючого безробіття по різних країнах подають капіталісти всілякі причини. І так — в країні, де нема ніякої індустрії, а в безробіття, кажуть, що саме недостача отії то індустрії спричинює безробіття. В країні, знов, де вже в високо розвинена індустрія, але в таксамо велике безробіття — кажуть капіталісти, що причиною безробіття є саме брак ринку збуту на продукт праці, отже в менше запитованні, тому то мусить бути зменшена продукція, а це й потягає обниження числа робітників.

В країні, де індустрія стоїть вже, здавалось би, на найвищому щаблі свого розвитку, як от маємо в Злучених Державах, і має найширший ринок збуту, тимсамим має найбільшу продукцію й адяється, що в парі зі збільшенням продукції повинно зменшити число безробітних, воно зовсім там не зменшає.

Безробіття в таких країнах, як Америка, йде в парі з розвитком техніки, що й зміряє до збільшення продукції, а зменшення числа живої робочої сили. Як сильно зростає продукція праці в Злучених Державах, вказують виводи Стюарда в "Монталі Ревю", органу департаменту праці. На підставі звіту Стюарда, в залізнично-рудотопних фабриках продукував робітників в 1925 році 50 разів більше залізного сирцю, чим того самого сирцю міг дати в роках 1850 при тодішньому технічному індустріальному приладді.

В році 1925 продукували 29,188 робітників тієї індустрії 36 мільйонів 700 тисяч 566 тон залізного сирцю. Значить, на одного робітника припало 1,257 тон продукції залізного сирцю. В 1914 р. число робітників в тій залізнично-рудотопній фабриці було те саме, що й в 1925 р., але тоді випало продукції на одного робітника 795 тон, майже о половину менше, чим в 1925 р.

Воєнним індустрією тютюну. На підставі обчислення, продукція тютюну в 1925 р. була на 26 проц. більша, чим в 1919 р., а число робітників в тій самій індустрії зменшилося в тому самому часі на 20 проц. (від 1919 — 1925 р.)

В 1927 р. продукція тютюну в порівнянні до 1919 р. була 144 проц. вища, зайнятих робітників було лише 79½ проц. з числа робітників з 1919 року. Значить, продукція зростає на 84 проц. на протязі 7 років, а число робітників, зайнятих в індустрії тютюновій, не то що не збільшилося, а обнилося на 20½ проц., себто одна частина загального числа робітників була усунена від роботи.

І в кожній галузі індустрії говорять те саме. Більш розвинена техніка, так звана "раціоналізація", спрямована на зменшення коптів і збільшення продукції, викликають що раз то більше число робітників на вулицю, відбирають у них працю.

І не загальна конкуренція, себто оборот обставин в індустрії, є причиною зменшування числа зайнятих робітників, а в першій мірі обнижування скількості працюючих в кожній галузі індустрії залежить від розвитку техніки даної індустрії.

від раціоналізації та їхнього застосування у виробництві. Це найкраще ілюструють цифри зросту безробітних, які подає американське бюро праці з 1923 і 1927 років.

Table with 4 columns: Year, Industry, Unemployed, Total Workforce. Rows include 1923 and 1927 for various industries like manufacturing, mining, and agriculture.

Значить, за час п'ятих років опинилося на вулицях без праці з індустрії, майнів, залізних доріг і ферм понад 2 мільйони робітників. Колиж до цього додамо ще приріст населення в тому часі на 4 мільйони, а з тим в парі доріст працездатних молодих людей, то армія безробітних побільшиться на 6 мільйонів. Американське міністерство праці у своїх обчисленнях за 1920 рік вказує, що в тому часі було зайнятих при праці в Америці 29 мільйонів робітників. З того числа подає далі міністерство праці, в 1927 році 5½ мільйона відпало зі загального числа 29 мільйонів з 1920 р., значить за 7 літ пропало від роботи 5½ мільйонів робітників. Колиж до цього ми ще додамо приріст населення й приросток нових робітників на 4 — 5 мільйонів, отримаємо заокруглене число 10 мільйонів безробітних в Америці.

По обчисленнях трейд-юній, по деяких місцевостях в 1928 р. в місяці січні було безробітних між організованими робітниками: в Нью Йорку 24,2 проц., у Філадельфії 30,6 проц., в Балтіморі 42,5 проц., в Детройті 32,3 проц. І так виростає оте безробіття у велику рану на організмі американського капіталу. Рана ця щораз то сильніше ятриться. Міністер праці Дейвіс спекулював довгий час над винаходом якогось нової галузі продукції й продуктивних просторів, куди-б можна було дати оту мільйонну армію безробітних й використати їхню працю. Та сьогодні вже цей самий міністер Дейвіс каже, що питання безробіття є матеріалом для нових винахідників, мовляв, винайшли машини, щоб захити людську працю й зашадити більше капіталу — хай же тепер думають над тим, що зробити з тими мільйонами безробітних, яких усунула техніка від праці.

І винахідники такі придумали оту "нову продукцію й нові простори" для працюючих. Це в війна. Це найбільш просторий і повний ринок збуту на мільйонну масу працюючих. От чому капітал йде за всяку ціну до війни.

АНГЛІЙСЬКІ КООПЕРАТОРКИ В ГОС-ТЯХ НА УКРАЇНІ.

Трудове населення Англії не з консерватами, але з працюючим Радянського Союзу.

ЗУСТРІЧ ПРИЗДЖИХ.

20. серпня до Харкова приїхала жіноча делегація англійської кооперативної гільдії в складі 21 осіб. До складу делегації входять 7 комуністок, а решта — представники лівого робітничого руху Англії. Делегація жінок складається з робітниць і дружин-робітників, до неї входять представники Лондону, Ньюкста, Единбургу, Ліверпулю та інші міст Англії.

На чолі делегації стоїть тов. Донкан — дружина голови вчительської делегації, що відвідала РСРП минулого року. Як повідомляла тов. Донкан, мета приїзду делегації — ознайомитися з нашим будівництвом, щоб ціля повернення додому продовжувати боротьбу проти війни.

На вокзалі делегацію зустрічали представники українських кооперативних кол — Вукопсілки, Сільського Господаря, Книгоспілки та інші.

У КЕРІВНОМУ ЦЕНТРІ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ.

Після зустрічі делегація приїхала до Вукопсілки, де відбулося засідання правління з участю представників низки кооперативних центрів. На засіданні привітали делегацію. Було зроблено доповідь про роботу й досягнення української кооперації, про її культурно-виховачу роботу, про зтягнення жіноцтва до кооперативної роботи.

Доповідь зробила велике враження на членів делегації. Подякувавши українським кооператорам за щире гостинність, т-ка Еткінс, від імені делегації зазначила, що англійська кооперативна жіноча делегація здивована кількісними успіхами радянської кооперації.

"Коли ми були в себе, ми гадали, що англійська кооперація має значні досягнення. Колиж ми ознайомилися з роботою радянської кооперації, то ми повинні зазначити, що нам слід багато ще дещого зробити, щоб досягти успіхів радянської кооперації. В Англії, як відомо, багато говориться про англійський демократизм. Колиж делегація побачила життя робітників у Союзі, вона переконалася, що в Англії фактично нема демократизму. Англійська жіноча делегація, відвідавши Радянський Союз, сама на власні очі переконалася, що Радянському Союзові дуже потрібне мирне життя,

щоб будувати своє господарство. От чому делегація прагнути попередити всяку можливість імперіалістичної війни".

Від імені англійської делегації відповідала т-ка Мур, що дякувала за щире гостинність радянських кооператорів до делегації. "Коли делегація, сказала вона, — відвідала до Радянського Союзу, то її заповняли, що в Союзі зовсім побачити лише голод та зубожіння. Колиж делегація оглянула радянську країну, вона переконалася, що тут розгортається велике господарське будівництво. Оглядаючи завод сільсько-господарських машин, що будується в Ростові, делегація переконалася, що Радянський Союз відбудовує своє господарство на доброту своєї людности. Велике враження на делегацію справила культурно-освітня робота, на

що будувати своє господарство. От чому делегація прагнути попередити всяку можливість імперіалістичної війни".

Ніяк не можна, товаришу. — А чому? Пояснить бо, чому колись можна було, а тепер ні? — Пояснюю: — Бачите, колись люди в ступіях ковкали, а тепер... — А чому тепер не товчуть? — Бо конкуренція. Колись волами їздили, а тепер залізницями, а далі вже й залізниць їм мало — починають літати. — Це також конкуренція? — А тож. — Ну, коли так, то сто кін нортів її матері. Купуймо нову пресу.

Наша преса матиме ще цієї осені нову друкарську машину!

СНАЛКИ Й ЗАМІТКИ.

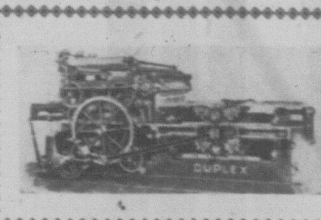
Про пресу мова йде. Нашій пресі потрібна нова преса. Без нової преси нема тимем політичних прес.

Без преси — нема преси, а преса без преси все одно, що чоловік без рук.

Щоб мати гарну пресу паперову — треба перше мати добру пресу залізну.

Така бо вже система й така й неможлива лютига.

Товаришу! — каже до мене приятель. — А чи неможна-б це обійтись без отой нової залізної преси нашої паперовій пресі?

КУПІМ НОВУ ДРУКАРСЬКУ МАШИНУ ДЛЯ СВОЄЇ ПРЕСИ

ПЕРШІ ЖЕРТВИ НА ЗАКУПНО ПРЕСИ.

Провінціанальний зїзд ТУРФДім, що відбувся в Торонто в днях 6, 7 і 8. вересня, ц. р., ухвалив купити для друкарні ТУРФДім таку машину, яку показано на образку вгорі коло наголочки.

На закупню цієї машини відділ Р.З.Т. в Крейтон Майн, Онт., прислав вже \$42.00.

Відділ ТУРФДім в Белью, Алта., прислав \$40.00.

Тов. Д. Смал, Принц Руперт, Б. К. і тов. С. Гавриловичи, Айнкок, Б. К., прислали по \$10.00, як власну жертву.

Товариші Довгун і Зотек, Ворднер, Б. К., прислали збірку на пресмашину \$9.25.

Це є перші жертви на велике діло. За ними повинні слідувати другі, треті й десяті.

Наша преса матиме ще цієї осені нову друкарську машину!

Блукаю великим містом — Торонто. Бачу: будують там височезні хмародери — ой і високі-ж!

Питаю знайомого: — Хто в цих піднебесних хмарах мешкатиме?

— Оце — каже — готель. А оце також готель, а там знову готель, а за ним видно ще готель, а оце з лівого боку "Стар".

— Що, що? — "Стар", "Стар", "Звізда", чи "Зоря" по нашому.

— Ой, неважко зорі будуть мешкати в цему височезному будинку?

— Не зорі, але газета "Стар"... Буржуазна велика газета мешкатиме в цему двацять поверховому будинку.

— Ади, кляда, куди й пресу, нехай же лізе на небо, менше на землі заважатиме (пакудство!).

— Ой, якраз навпаки. Не на небо вона лізе, але отак на гору, щоб з цієї височини даліше бачити та міцніше бити нашу робітничу братію по головах...

І починає мій приятель мені оповідати:

— Бачиш: отут низом, у цих величезних саях встановлені будуть кофосальні друкарські машини. А в один саях встановлено буде 60 лайнотайпів...

— Скільки, скільки? — 60 лайнотайпів, кажу, і то не таких, як в робітничих газетах. А там стернотайпи, а ще далі якась інша лиха година, а он там експедиція, а далі адміністрація, редакція, кореспонденти, телеграфи, радіо-апарати — одним словом всі двацять поверхів заповнять. Оце тобі "Стар" — буржуазна газета.

Так розповідає мені приятель, а в моему лобі щось трищить, неначе в два ціпи у немо молотить: "Стар", "Зоря", буржуазна газета, двацять поверхів, радіо, телеграф...

Приятель збудив мене: — Пиди, я тобі купую отой "Стар" та покажу.

Купив, показує.

— Бий же тебе лиха година — для отакого жмуту паперу з отими богомазами на першій стороні потрібна отака кофосальна будова? — питаю.

— Дякуєш? Дивись по сюди, чоловіче ти вертепний, ти необтесана макітро (дякую за комплімент), бачиш: 4,386,378 копій отаких жмутів з ріжними богомазами на першій і на всіх шпальтах розійшлося по Канаді в місяці серпні цього року. По 166,707 примірників розходилося отого "Стару" кожного дня.

Це щоденного "Стару". А гляди по сюди, тут ще є тижневий, і того тижневого розійшлося за місяць серпень 777,117 примірників, або по 194,279 кожного тижня.

Разом деїного й тижневого "Стару" розійшлося за тиждень 1,206,521 отаких жмутів (деякі жмуть мають 50 сторін), а за місяць серпень розійшлося їх 5,163,495 жмутів.

— Чуєш, поверх п'ять мільйонів примірників за місяць. — Чую.

— Знаєш скільки то буде, коли-б їх скласти на купу? — Не знаю. А ти знаєш?

— Не знаю й я. Але я одно знаю: коли-б ті жмуть склали на купу й посплав до неба — то втратили не було-б. Але скільки ті жмуть пронесли буржуазної зарази — що ми її зведемо "ідеологією" — між працюючими, ой, це вже величезна втрата для всіх визискуваних.

А робітники мають десь там у пивниці пару кривобедних машин, цугікають ними день і ніч і кажуть: "Маємо свою сильну пресу". Оце де преса! Пиди поборишся?

І гуде мені в ухах: "пиди поборишся!" "Оце де преса!"

А зпід лоба міцно й настирливо сверлять мізок днів: "І побореюся! Нехай ми і в салеру... Нехай на кривобедних машинах... Але ми куємо міцне боеве слово.

Куємо! І куватимем! Ось коли-б нам тільки ще новеньку пресу, бо старенька вже на тонке праде. Вже таки своє відслужила.

Купимо новеньку — правда, товаришу читачу, що купимо? Купимо, що міцніше підкувати наше боеве революційне слово!

Купимо ще такі цієї осені! Купимо й побориємося!

Куркуленко.

ТРЕБА ЇМ ДОПОМОГТИ.

Лист від українських робітників з Аргентини.

Наша редакція отримала листа від українських робітників з Аргентини, від тих, що їх зоволяють петлюрівцями.

Але ми не упали духом, нам ні поліція, ні тюрма не страшні, бо ми боремося за свої робітничі права. Ми знаємо також, що боротьба з українськими петлюрівцями та германськими галапасами буде траді укінчена, коли з поміж українського робітництва на землі Аргентини цезнуть зрадники й запродачі працюючої кляси й українського трудового народу.

Зараз агіра патріотів тішиться, що при допомозі поліції їм вдалося загартувати все майно т-ва "Провіт", як бібліотеку, меблі і все інше, що було придбано мольотами центрами українських робітників. Вони, як злодії, забрали все це й перенесли до другого приміщення.

А ми всі, що були передідували за комунізм, по-скінченно допиті поліцією, вийшли на волю й знову вваляся за організаційну працю. З великими клопатами без фінансів нам вдалося винайти приміщення й створити нове товариство, яке на початок нараховує 40 членів.

Товариші, як Вам відомо, ми дуже бідні в Аргентині на українську робітничу літературу. Тож звертаємося до Вас з проханням, допоможіть нам літературою, щоб ми могли створити бібліотеку й дати місцевому робітництву українську

робітничу книжку. За Вашу жертву будемо Вам дуже вдячні.

Остаю з надією на Вашу допомогу й аспіраємо Вам в Канаді пролетарський привіт. Роман Думанський.

Літературу просимо слати на адресу:

Unificacion Obrera Ukrainiana, Calle Savalleja 726, Buenos Aires, Rp. Argentina.

МАНЕВРИ НА КОРДОНАХ ФРАНЦІЇ ТА ІТАЛІЇ.

Чималі італійські військові частини зосереджуються в районі Монтерато, поблизу французького кордону, де незабаром мають відбутися маневри італійської армії. На маневрах будуть: король, Муссоліні й військовий міністер Бадоліо. В урядових колах Франції підкреслюють той факт, що вперше в історії франко-італійських стосунків Італія вибрала місце зосередження таких чималого військочисла у стратегічному районі, що так близько розташований здовж французького кордону.

Протягом останніх трьох років Італія витратила величезні суми на фортифікацію, на стратегічні шляхи, на баракки й інші оборонні споруди. Перед війною прикордонна охорона Італії складалася з кількох полків, а тепер здовж французького кордону між Савоною й Туриним постійно розташовано 6 дивізій.

П—о.